

Norm voor Opdrachtgeverschap Jeugd (NvO)

Stand van zaken per oktober 2021

Aanleiding

In juni 2020 is de [Resolutie Norm voor Opdrachtgeverschap](#) (NvO) Jeugd aangenomen. Met deze Resolutie wordt een versteviging van de regionale samenwerking in de jeugdregio en het versterken van het opdrachtgeverschap beoogd. Hiertoe zijn 8 afspraken geformuleerd in de Resolutie.

Eind 2021 loopt het implementatietraject van de NvO af. In deze rapportage wordt een stand van zaken op de implementatie gegeven. Het gaat hier om een gemeentelijk beeld van de voortgang dat door uitvraag bij de jeugdregio's tot stand is gekomen. We hebben de regio's bevraagd op de verwachting op de 8 onderdelen in de NvO eind 2021.

Dat we het implementatietraject afronden betekent niet dat dat het goede werk in regio's moet stoppen. Het is belangrijk dat de regio's het fundament van de NvO goed leggen en doorontwikkelen, zodat de Hervormingsagenda daar op door kan bouwen.

leeswijzer

We starten met een algemeen beeld en input voor de Hervormingsagenda.

In het 2^e deel wordt ingezoomd op de diverse onderdelen van de NvO.

Middels een reeks artikelen met verhalen uit de praktijk hebben we de onderdelen van de NvO in beeld gebracht. In deze rapportage vindt u een aantal links naar de artikelen.

Algemeen beeld

De doelstelling die ten grondslag ligt aan de resolutie van de NvO is als volgt:

- Impuls geven aan de regionale samenwerking
- Impuls geven aan de bovenregionale samenwerking
- Versterken van het opdrachtgeverschap door gemeenten / jeugdregio's

De NvO heeft veel opgeleverd. In bijna alle regio's zijn gesprekken opgestart of vervolgd over opdrachtgeverschap, samenwerking en partnerschap. De meeste regio's hebben de afgelopen tijd ook concrete stappen gemaakt in de NvO afspraken; er zijn regiovisies opgesteld, governance trajecten doorlopen en stappen gezet in steviger opdrachtgeverschap. Ook op het terugdringen van administratieve lasten zijn – veelal in inkooptrajecten- slagen gemaakt.

De verwachting is dat het grootste gedeelte van de regio's zal voldoen aan de – minimale vereisten van - de acht afspraken in de NvO voor het einde van 2021, dan wel een planning hebben voor de invoering van onderdelen van de NvO. Concreet verwachten we daarbij van de regio's dat er een regiovisie is, dat er afspraken zijn over de samenwerking in de regio, het regionale aanspreekpunt gerealiseerd is en dat de bovenregionale vraagstukken in beeld zijn.

Dat betekent niet dat het werk gedaan is. Onderdelen in de NvO vragen om een doorontwikkeling en roepen uitvoeringsvraagstukken op. Partnerschap met aanbieders, samenwerking tussen de gemeenten en opdrachtgeverschap zijn continue processen. Deze zijn in gang gezet door de NvO of hebben door de NvO een versnelling gekregen, maar zijn nog in ontwikkeling.

In een (klein) aantal regio's zijn zorgen over de voortgang op de implementatie van de NvO, omdat er bijvoorbeeld onvoldoende vaart wordt gemaakt met de visievorming of de regiovisie onvoldoende met aanbieders en cliënten wordt opgesteld.

Hervormingsagenda Jeugd bouwt voort op het fundament van de NvO

Als vervolg op de uitspraak van de commissie van Wijzen wordt door het Rijk, de VNG en de andere partijen in de vijfhoek in de 2^e helft van 2021 een gezamenlijke Hervormingsagenda Jeugd opgesteld. In deze Hervormingsagenda worden belangrijke vraagstukken in de ontwikkeling van het jeugdveld opgenomen. In het kader van de NvO zijn door de regio's stappen gezet. De meeste onderdelen van de NvO vragen om een doorontwikkeling en invulling; de hoe-vraag staat daarbij vaak centraal. Met name de operationalisering van de regiovisie en de (regionale) sturing daarop en partnerschap met aanbieders hebben een vervolg nodig in de regio's en de Hervormingsagenda Jeugd. In veel regiovisies is bijvoorbeeld de beweging van nul (nul uithuisplaatsingen) opgenomen. De invulling van deze beweging heeft meestal nog geen plek in de regiovisie en dient nog in partnerschap met aanbieders te worden ingevuld. Partnerschap met aanbieders is in veel regio's een ontwikkelpunt.

Het traject van de implementatie van de NvO ronden we eind 2021 af. De doorontwikkeling die op de onderdelen van de NvO kan een vervolg krijgen in de Hervormingsagenda. Daarbij gaat het om zaken als:

- Versterken van het partnerschap tussen gemeenten en aanbieders
- Concretisering en uitvoering van de regiovisie naar opgaven en de (regionale) sturing daarop
- Bovenregionale samenwerking voor de zorgvormen waarop afstemming tussen regio's noodzakelijk is.

In het artikel met [Eelco Eerenberg](#) is de relatie tussen de NvO en de Hervormingsagenda gemarkeerd.

Deel 2: de voortgang op de diverse onderdelen van de NvO

De 8 afspraken, zoals geformuleerd in de Resolutie zijn:

1. Opstellen van een regiovisie
 - Opgesteld in regioverband, vastgesteld door alle raden
 - Overleg met aanbieders (en met gecertificeerde instellingen en Veilig Thuis), professionals, (vertegenwoordigers van) jongeren en ouders en ketenpartijen
2. Beschikbaarheid en continuïteit van jeugdfuncties borgen
 - Leidraad: lijst regeling Jeugdautoriteit
 - Gewenste ontwikkeling zorglandschap
3. Verbinding lokale toegang en jeugdhulp
 - Leidraad: 5 basisfuncties lokale teams
4. Niet-vrijblijvende governance met één aanspreekpunt
 - Gedragen en onderling overeengekomen aanspreekpunt dat extern optreed namens de regio
5. Bovenregionale samenwerking
 - Hoe en voor welke functies in regiovisie
 - Beschikbaarheid borgen
6. Beperking administratieve lasten door:
 - consequent toepassen 3 uitvoeringsvarianten
 - dezelfde contractvoorwaarden en gezamenlijk contractbeheer regionale contracten
7. Zorgvuldigheidseisen voor inkoop
 - tijdige start en afronding van contractering
 - meerjarige contracten
 - continuïteit van zorg bij aflopende contracten
8. Reële tarieven

Voor het implementatietraject is de volgende doelstelling geformuleerd: Significante voortgang in de jeugdregio's op de implementatie van de 8 onderdelen van de NvO door ondersteuning te bieden aan de regio's. Concreet betekent dat dat we de regio's ondersteunen bij de vraagstukken die zij ondervinden bij het vormgeven van de NvO en dat we monitoren op de voortgang.

Ondersteuning van de regio's

Er was de afgelopen periode een groot ondersteuningsnetwerk actief op de implementatie van de NvO. Naast de regioambassadeurs van de drie perspectieven vanuit het Ondersteuningsteam Zorg voor de Jeugd (OZJ) hebben de regioadviseurs van het regioteam veel ondersteuning geboden. Ook is door de VNG ondersteuning verleend bij de implementatie en zijn er bestuurlijk ambassadeurs actief geweest in een aantal regio's. Deze ondersteuning bestaat uit meedenken en ontwikkelen, delen van voorbeelden (via het forum, via ZOOMinns en individueel), ontwikkelen van handreikingen en het begeleiden van processen. Er zijn veel voorbeelden gedeeld met elkaar. [De regioambassadeur en de regioadviseur van Limburg hebben een inzicht gegeven in hun ondersteuning.](#)

Het implementatietraject vanuit de VNG eindigt eind 2021.

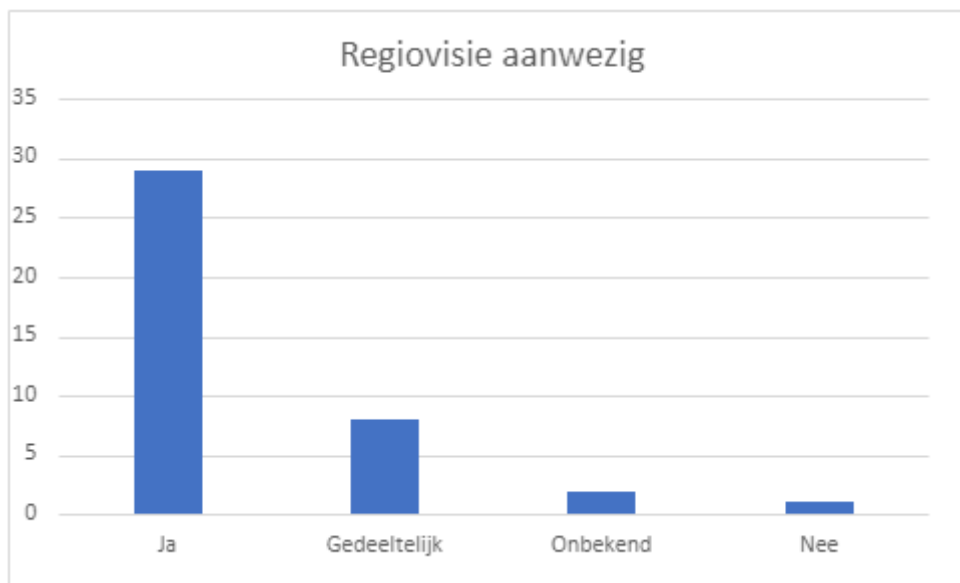
Voortgang per afspraak in de NvO

Regiovisie

We hebben bij de regio's op het proces van regiovisie de volgende uitvraag gedaan.

- Is er een regiovisie aanwezig?
- Is deze opgesteld in overleg met de partners?
- Is de regiovisie vastgelegd in 1 document?
- Is de regiovisie vastgesteld door de gemeenteraden?

De meeste regio's zijn ver in het proces van opstellen van een regiovisie, of hebben inmiddels een regiovisie opgesteld. Sommige regio's hebben een bestaande visie geüpdatete, veelal is er een nieuwe visie ontwikkeld. In de meeste regio's worden alle onderdelen van de NvO meegenomen in de visie. In de meeste regio's vindt de besluitvorming op de regiovisie plaats in de 2^e helft van 2021. In een enkele regio is de visie al vastgesteld en deel van de regio's overweegt de vaststelling uit te stellen tot na de gemeenteraadsverkiezingen van 2022 of mee te nemen in een aanstaand inkoopproces.

Bijna 30 regio's verwachten eind 2021 een regiovisie te hebben die voldoet aan alle onderdelen. Een deel van de regio's voldoet niet aan alle onderdelen; de visie is dan bijvoorbeeld niet vastgelegd in 1 document of is onvoldoende tot stand gekomen in overleg met de partners.

De meeste regiovisies zijn visionair opgesteld; het zijn grote begrippen en bewegingen waar veel mensen het over eens is. Denk daarbij aan zaken als 'geen uithuisplaatsingen' & 'ondersteuning dicht bij het gezin'. In veel regio's is als vervolg hierop een uitwerking noodzakelijk, waarin de opgave wordt gedefinieerd en de invulling daarvan (het 'hoe'). Een aantal regio's heeft al wel stappen gezet richting deze uitwerking.

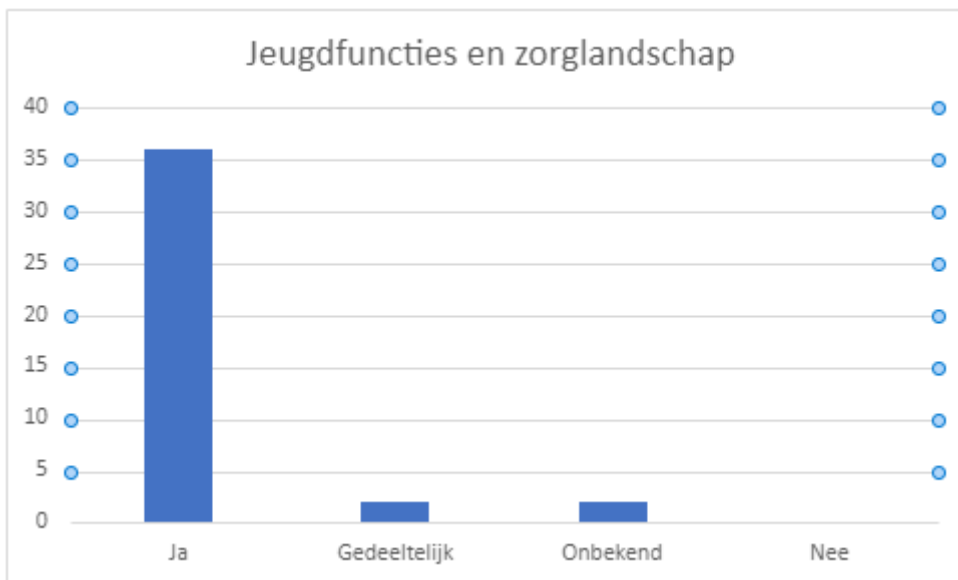
Aandachtspunt bij de regiovisies en de uitwerking daarvan is het partnerschap met aanbieders. In veel regio's heeft een vorm van samenwerking of consultatie bij de aanbieders plaatsgevonden op de visie. Echt partnerschap op de ontwikkeling van de visie heeft nog beperkt plaats gevonden. In [Drenthe](#) is vooruitlopend op de NvO al een transformatieakkoord gesloten tussen aanbieders en de gemeenten en in de [regio Midden-IJssel / Oost-Veluwe](#) is het inbrengen van het clientperspectief een mooi voorbeeld.

Beschikbaarheid en continuïteit jeugdfuncties

Voor dit onderdeel van de regiovisie is bij de regio's de volgende vragen gesteld:

- Wordt duidelijk uit de regiovisie voor welke functies regionale inkoop is en hoe deze worden geborgd?
- Wordt duidelijk in de visie wat de gewenste ontwikkelrichting is van het zorglandschap?

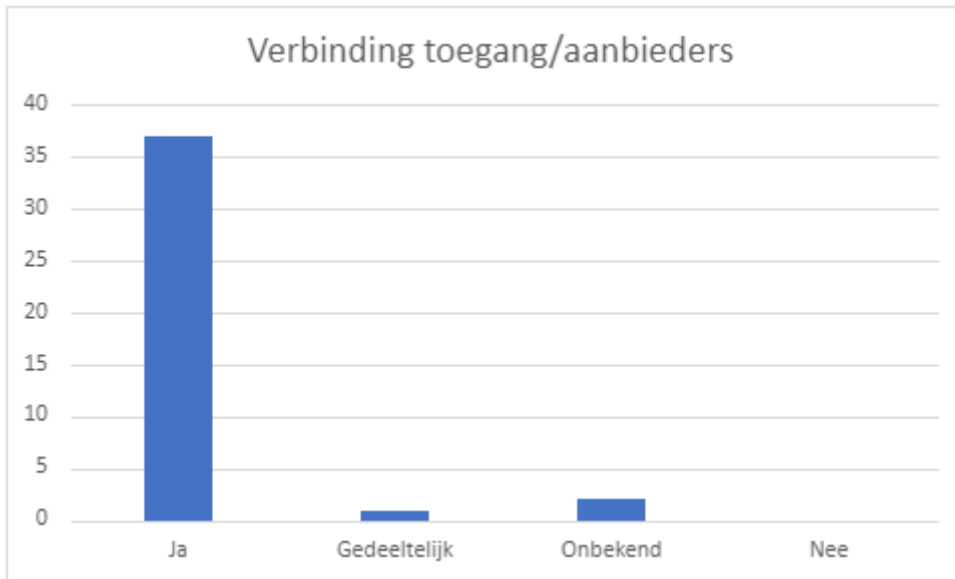
In de meeste regio's bestaat duidelijkheid over welke functies regionaal worden ingekocht en wat de gewenste ontwikkeling is van het zorglandschap. Daarmee wordt door de meeste regio's aan deze afspraak voldaan. De concretisering daarvan, vraagt -zoals al genoemd bij het onderdeel regiovisie- in de meeste regio's een vervolgproces. De bovenregionale afstemming die het zorglandschap vraagt is overal in gang gezet. Het tempo en de voortgang verschilt per landsdeel waarin diverse regio's samenwerken.

Toegang

Deze afspraak in de NvO betreft het aansluiten van de toegang op het regionaal gecontracteerde aanbod, waarbij de 5 basisfuncties leidend zijn voor de toegang. In bijna alle regio's is de toegang lokaal georganiseerd en wordt er lokaal gestuurd op de toegang. Vanuit de NvO is bij de regio's het volgende uitgevraagd:

- Wordt in de regiovisie een verbinding gelegd tussen de toegang en de gecontracteerde hulp?
- Zijn de vijf basisfuncties daarbij de leidraad?

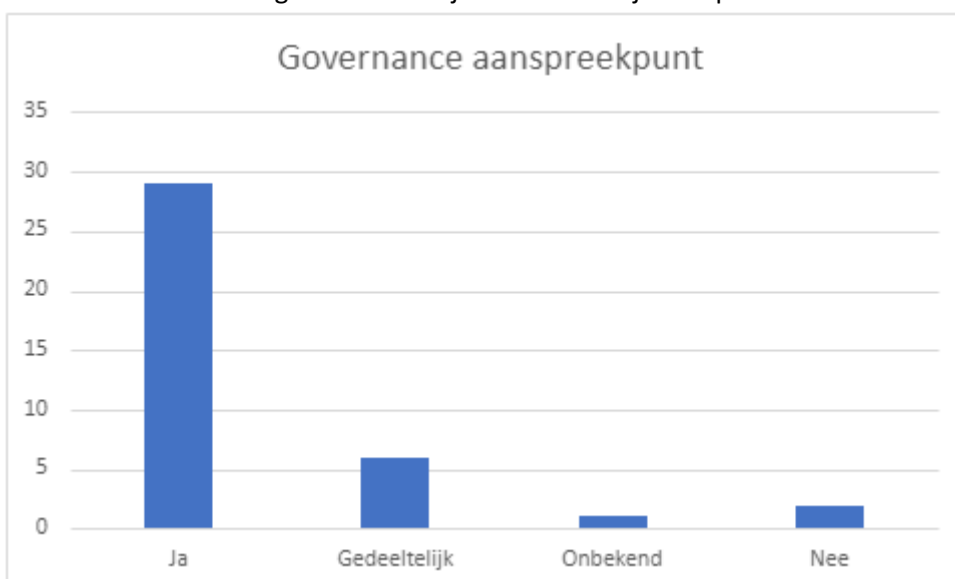
Het landelijk beeld is dat er veel aandacht is voor de toegang in de regio's. Uniformering van afspraken over de werkwijze en de aansluiting met het (regionaal) gecontracteerde aanbod staat in veel regio's op de agenda. Bijna alle regio's geven aan dat de aansluiting van het regionaal gecontracteerde aanbod op de lokale toegang onderdeel is van de visie en dat de basisfuncties leidend zijn.

In de [Noord Veluwe](#) is de toegang voor 5 gemeenten gezamenlijk georganiseerd en worden mooie stappen in gezet in de aansluiting met het gecontracteerde aanbod en in de aansluiting op de lokale structuur.

Governance

De 4^e afspraak in de NvO gaat over de governance; de samenwerking tussen de gemeenten onderling. Voor deze afspraak hebben we bij de regio's uitgevraagd:

- Is de regionale samenwerking geborgd in een niet-vrijblijvende governance?
- Wordt in de regiovisie duidelijk wie bestuurlijk aanspreekbaar is namens de regio?

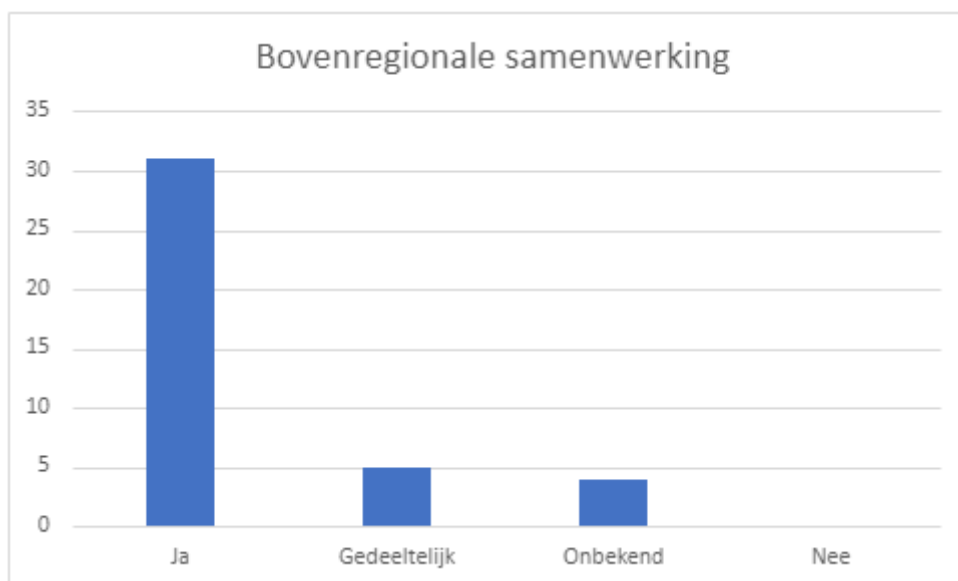
In bijna alle regio's voldoet de regionale governance aan de afspraken in de NvO of wordt in de regio gewerkt aan de invulling van de governance. In een enkel geval is er nog geen regionaal aanspreekpunt of de samenwerking is nog niet geformaliseerd.

In een klein aantal regio's wordt onvoldoende voortgang gemaakt op de regionale samenwerking. In deze regio's spelen nog veel vraagstukken in de regionale samenwerking. In deze regio's is meer nodig om de samenwerking te verstevigen. De wethouders van de [regio West Brabant Oost](#) hebben een inkijk gegeven in de ingewikkeldheid die soms wordt ervaren in de regionale governance en hoe zij hierin met kleine stappen vooruit gaan.

Bovenregionale samenwerking

In de NvO wordt van de regio's het volgende gevraagd in het kader van de bovenregionale samenwerking:

- Wordt uit de regiovisie duidelijk voor welke functies en met welke regio's bovenregionaal wordt samengewerkt?
- Wordt uit de regiovisie duidelijk hoe de regio verbonden is aan de expertisecentra?
- Vult de accounthoudende regio de rol naar de betrokken instelling op een wijze zoals is beschreven in de resolutie?

Het grootste deel van de regio's heeft helder voor welke functies en met welke andere regio's wordt samengewerkt. Sommige (boven)regio's hebben al afspraken en kopen producten samen in, andere bovenregionale samenwerkingen staan nog aan het begin. De jeugdregio's in Gelderland, bijvoorbeeld, hebben mooie stappen gemaakt door het gezamenlijk opstellen van een verbeteragenda voor de Gecertificeerde Instellingen (GI's) en door bovenregionale afstemming op inkoop. Het beeld is dat de NvO niet de belangrijkste impuls is voor de bovenregionale samenwerking. Vaak wordt met het NvO-traject aangesloten bij de ontwikkelingen omtrent de Expertisenetwerken, GI-dossiers en Jeugdzorg+.

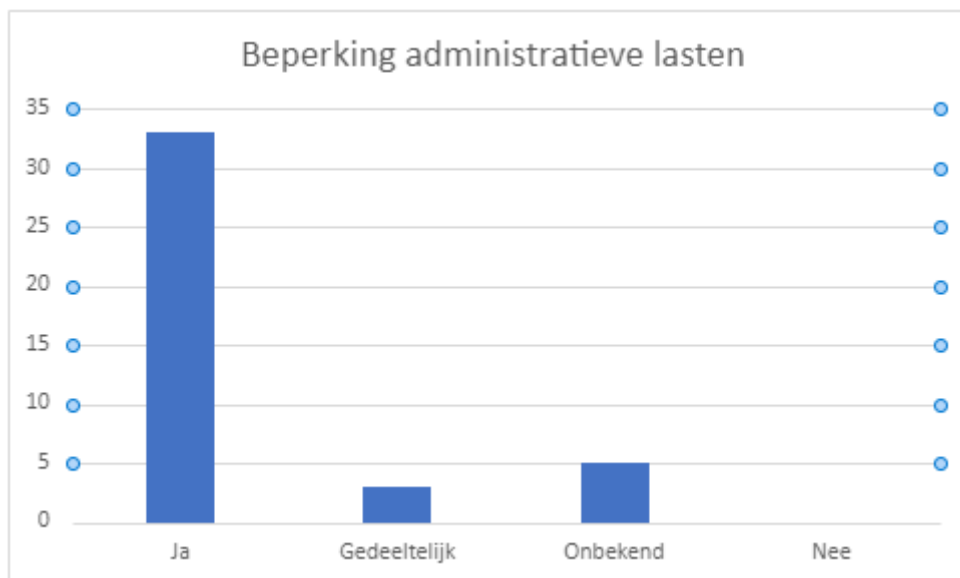
Het landelijk beeld is dat er in de bovenregionale samenwerking een aantal vraagstukken zijn die vragen om een nadere uitwerking in de uitvoering (schaal, opdrachtgeverschap). Deze nadere uitwerking wordt onderdeel van de Hervormingsagenda.

Contracteren

Contracteren is terug te vinden in 3 onderdelen van de NvO: administratieve lasten verlichting, zorgvuldige inkoop en reële tarieven. De meeste regio's hebben deze zaken op orde, of geven aan deze zaken op orde te brengen bij de volgende inkoopronde.

Voor de beperking van administratieve lasten is bij de regio's de volgende uitvraag gedaan:

- Wordt uit de regiovisie helder dat gezamenlijke regionale inkoop zich ook vertaalt in het consequent toepassen van:
 - de uitvoeringsvarianten
 - dezelfde contractvoorwaarden
 - gezamenlijk contractbeheer

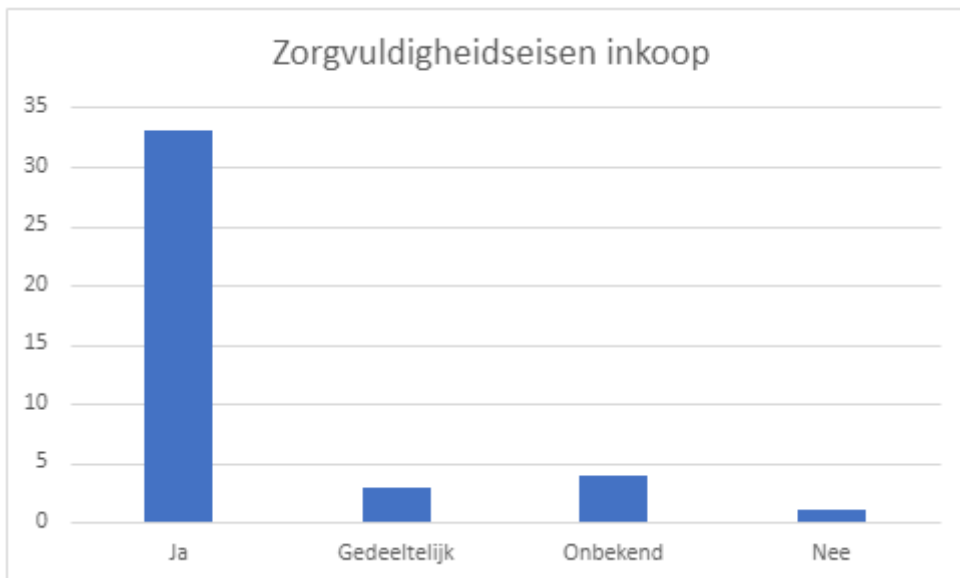

De meeste regio's hebben deze afspraken geborgd in hun inkoop. Een aantal regio's heeft gedeeltelijk of onbekend aangegeven. Deze regio's voldoen hier nu niet aan en repareren dit in een volgende inkoopronde.

Voor de zorgvuldigheidseisen van de inkoop hebben we bij de regio's uitgevraagd of zij voldoen aan de 4 – landelijk vastgestelde- zorgvuldigheidseisen:

- tijdige start contractering (voor 1 april)
- tijdige afronding van contractering
- meerjarige contracten
- continuïteit van zorg bij aflopende contracten

Veruit de meeste regio's hebben meerjarige contracten en voldoende aandacht voor de continuïteit van zorg bij aflopende contracten. Tijdige start en afronding van de contractering lukt in sommige gevallen minder goed.

Er is in een aantal regio's sprake van spanning op de opdrachtgever-opdrachtnemer-relatie; met name in regio's waarbij een deel van de inkoop sub-regionaal of lokaal wordt ingekocht. Het algemene beeld is echter dat het gros van de regio's aan deze drie afspraken voldoet of gaan voldoen in 2021/2022.

Een aandachtspunt rondom het contracteren is de behoefte is aan meer (landelijke) standaardisatie, zodat nog meer uniformiteit ontstaat. Door meer standaardisatie kunnen administratieve lasten bij aanbieders worden teruggedrongen en discussies over de werkwijze worden beperkt.

We zien in een aantal regio's spanningen ontstaan tussen gemeenten onderling en tussen gemeenten en aanbieders bij de inkoop. Deze spanning ontstaat doordat gemeenten deels lokaal willen inkopen of doordat regio's grote veranderingen willen doorvoeren in een inkoop. In deze situaties zien we dat het partnerschap tussen aanbieders en regio nog onvoldoende is vormgegeven. Door meer in te zetten op gezamenlijkheid en partnerschap tussen aanbieders en gemeenten kunnen 'conflicten' in het inkooptraject worden voorkomen.

Op het onderdeel reële tarieven tenslotte is aan de regio's de volgende vraag voorgelegd:

- Vallen de tarieven binnen de vastgestelde bandbreedte?
- Wordt de kostprijs transparant gemaakt?

Het idee was dat de bandbreedte bepaald zou worden door de AmvB Reële Prijs Jeugd. Omdat deze AmvB er nog niet is, is de bandbreedte voor regio's onduidelijk.

Er zijn in veel regio's kostprijsonderzoeken gedaan en gesprekken gevoerd tussen regio's en aanbieders. Soms is het nog niet bekend of de tarieven reëel zijn, omdat een kostprijsonderzoek nog

loopt. Soms hebben regio's (deels) nog geen reëel tarief en wordt dit opgepakt in een aanstaande inkoop. Kortom, we merken dat rondom tarieven nog veel gesprekken lopen tussen aanbieders en gemeenten/regio's.

